

Commission
on Legal Education
and Awareness

НАУКОВО-ОСВІТНІЙ ЦЕНТР
ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНОГО
ЮРИДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМ. ЯРОСЛАВА МУДРОГО

ЦЕНТР
українсько-європейського
наукового співробітництва

Комісія з питань юридичної освіти та обізнаності
Науково-освітній центр професійного розвитку
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
Центр українсько-європейського наукового співробітництва

Всеукраїнське науково-педагогічне
підвищення кваліфікації

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК: МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА ТА ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

1 січня – 11 лютого 2024 року

Львів – Торунь
Liha-Pres
2024

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ВИКЛАДАЧА ЗВО: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ І ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

Сімахіна Г. О.

*доктор технічних наук, професор,
завідувач кафедри технології оздоровчих продуктів
Національний університет харчових технологій
м. Київ, Україна*

Відомо, що наявність висококваліфікованих фахівців є запорукою економічного та соціального успіху будь-якої держави. Саме тому в Європі останнім часом велику увагу стали приділяти реформуванню системи вищої освіти. Інтеграція на континенті засвідчила, що фахівців потрібно готувати не для роботи в одній окремій країні, а в Європі у цілому.

Проблема структурного реформування вищої освіти в контексті євроінтеграції є визначальною і для нашої країни. Бо освіта сьогодні – це не тільки система отримання знань. Це спосіб увійти до кола передових європейських держав.

Важливою передумовою входження України у європейський конкурентоспроможний і розвинутий освітній простір є глибоке розуміння суті вимог сучасності, цілеспрямована, системна й послідовна радикальна модернізація вищої освіти [2, с. 9]. Ця модернізація має проводитись не лише відповідно до європейських стандартів, а й з урахуванням національних традицій, які сформувалися впродовж багатьох років у сфері освіти – колишньої радянської, а потім і незалежної України. Йдеться насамперед про вітчизняну інженерну освіту, яка справедливо вважалась і вважається однією з найкращих у світі, і представником якої є авторка даної роботи. І цей рівень треба зберігати, примножувати й раціонально адаптувати до ринкових умов.

Такі вимоги до сучасної вищої освіти визначають і основні пріоритети у професійному розвитку викладача, суспільно корисна діяльність якого орієнтована на підготовку висококваліфікованих фахівців відповідно до економічних, політичних, споживчих запитів нашого суспільства; на формування у здобувачів вищої освіти необхідних умінь, навичок, активної життєвої позиції, патріотизму, уміння приймати нестандартні рішення тощо. Саме у таких фахівцях зацікавлені сьогодні ринок праці, і важливу роль у їхньому становленні визначає професіоналізм викладача.

Особлива відповідальність за підготовку молодих кадрів покладається в нинішній час на викладачів, задіяних у реалізації освітньо-

професійних програм «Харчові технології та інженерія», адже харчування належить до найважливіших чинників навколишнього середовища, що безпосередньо протягом усього життя впливає на організм людини. І сьогодні неспростовним є встановлений доказовою медициною факт нерозривного зв'язку між якістю і структурою харчування та станом здоров'я і тривалістю життя населення. На даний час уже не медицина, а харчова промисловість бере на себе відповідальність за здоров'я нації. Більш того, сучасна наука припускає, що фізичні, інтелектуальні та духовні сили людини взаємопов'язані на дуже глибокому рівні, і об'єднує їх саме здорове харчування [4, с. 157].

Тому підготовка фахівців для галузей харчової промисловості у її нинішньому принципово новому спрямуванні на оздоровлення кожного громадянина ставить нові, невідомі раніше виклики перед викладачами у сфері харчових технологій. У підготовці фахівців, які кваліфіковано орієнтуються у питаннях медицини щодо впливу харчових компонентів на організм людини, безпеки харчових продуктів для споживачів, у використанні інноваційних технологій (у тому числі нанотехнологій) для виробництва високоякісних харчових продуктів, у дотриманні усіх тих вимог, яким повинні відповідати харчові продукти XXI століття: якість, безпека, ефективність [6, с. 207].

І щоб дати здобувачам такі знання, мотивувати до їх засвоєння і практичного застосування, викладач сам повинен бути вмістилищем цих знань, безперервно і постійно накопичувати, інтерпретувати їх, адаптувати до умов, які можуть часто змінюватись. Обираючи шляхи професійного вдосконалення, викладач у сфері підготовки фахівців для харчової промисловості орієнтується на ключове поняття – наші випускники повинні перетворити харчову індустрію на важливий складник охорони здоров'я населення України, на дотримання продовольчої безпеки, досягнення рівня провідних країн світу у виробництві продуктів оздоровчого, профілактичного та лікувального призначення [4, с. 162]. Викладачі свідомі тощо, що успішне просування нових харчових технологій на вітчизняному і світовому ринках тісно пов'язане у сфері підготовки фахівців з іншими дисциплінами (те, що ми називаємо пререквізитами та постреквізитами) – «Фізіологією людини», «Біохімією», «Нутриціологією», «Дієтологією», «Нутригенетикою та нутригеномікою» тощо. І це все має бути у творчому доробку викладача. Тобто, креативне гасло «Навчання упродовж усього життя» у сучасних умовах надзвичайно актуальне як для здобувачів і майбутніх фахівців, так і для викладацького складу.

Усі дисципліни, передбачені навчальними планами підготовки фахівців за освітніми ступенями «бакалавр» та «магістр», мають виконувати дві стрижневі функції: дослідницьку й інтелектуальну.

Сьогодні викладач має бути не лише блискучим методистом, а й авторитетним дослідником, постійно залучати до наукового пошуку студентів, оперативно впроваджувати у навчальний процес новітні досягнення вітчизняної та зарубіжної науки. На думку В. Кременя, викладач, який не веде наукової роботи, не має права викладати: він не володіє ні методиками оволодіння знаннями, ні сучасними знаннями і технологіями [3, с. 10].

Варто виокремити ще одне важливе завдання сьогодення з точки зору професійного розвитку для представників мого покоління – покоління «бебі-бум». Нас відділяє понад 50 років від нинішнього покоління Z. І досить об'єктивною є фраза, що «нинішнє покоління народжується з гаджетами в руках», у фізично-цифровому світі для них природно перетинаються реальність і віртуальність. А представникам мого покоління доводиться звикати і до нової термінології, і до сучасних технічних засобів комунікації в досить зрілому віці. І це зумовлює необхідність у стрімкому темпі наздоганяти те, що для молоді є звичним, зрозумілим і навіть банальним. Спілкування зі здобувачами протягом останніх 5–8 років наочно показало, що у самостійне життя, на ринок праці буквально врывається нове покоління, що представники покоління Z концентрують увагу на кар'єрі і готуються до неї з раннього віку. І тому головне завдання викладача, за висловом американського соціолога А.Дж. Тойнбі *“The art of handling university students is to make oneself appear, and this almost ostentatiously, to be treating them as adults...”*, іншими словами – в тому, щоб ставитися до здобувачів як до рівних [Тоунбі]

Зрозуміти характерні риси цього покоління мені допомогли праці американських психологів Девіда та Йони Стіллман [5, с. 147]. Нинішнє студентство характеризується впевненістю, надвисокою персоналізацією у створенні і підтриманні власного іміджу, незалежністю, умотивованістю, бажанням отримати від викладачів побільше знань для майбутнього кар'єрного зросту. Їхні запити до викладачів, до навчального процесу постійно змінюються, зростають. І педагог повинен відповідати цим запитам, своєчасно орієнтуватись на них і відповідно реагувати – вдосконаленням викладацької майстерності, постійним оновленням авторських курсів тощо.

Вбачаю свій професійний розвиток і в умілій, гнучкій комунікації як із групами здобувачів, так і з окремими їх представниками. А для цього потрібно бути одночасно і професіоналом у своїй справі, і аналітиком, і психологом, і справжнім лектором. Адже сьогодні

у зв'язку з переходом на студентоцентроване навчання [1, с. 12], здобувач перестав бути лише об'єктом уваги викладача, а став суб'єктом, практично партнером викладача. Постійний професійний розвиток викладача, з одного боку, підвищує вимоги до себе, а з другого – створює позитивний імідж як особистості, яку поважають здобувачі та колеги, до якої ходять на лекції, тому що вони цікаві та інформативні.

Щодо власного професійного розвитку, то і на найближчий час, і на майбутнє маю глибше оволодіти інноваційними, комп'ютерними, інформаційними технологіями навчання; самостійно набути глибшого розуміння психології молодих людей, медико-біологічних аспектів інтелектуальної діяльності; вивчити ще одну іноземну мову з отриманням сертифікату на рівні B2; постійно вдосконалювати загальні і ключові вміння, фундаментальні шляхи навчального процесу, ключові кваліфікації тощо.

Таким чином, професійний розвиток викладача – запорука високої якості освітнього процесу, він триває безперервно, наповнюється новим змістом, новими навичками, і результатом його є належна підготовка фахівців для всіх галузей економіки України, у тому числі для харчових технологій.

Література:

1. Біляковська О. О., Біницька К. М. Студентоцентрований підхід як нова парадигма якості освітнього процесу у закладах вищої освіти *Гуманітарний форум*. 2023. Т. 1, №1. С. 10–15.

2. Кремень В. Г. Людина як суб'єкт творчої діяльності: інноваційний аспект. *Освіта та розвиток обдарованої особистості* 2014. № 9–10. С. 6–10.

3. Кремень В. Г. «Провідні країни у практику впроваджують лише десять відсотків від усіх наукових проєктів. Але вони забезпечують динамічне зростання економіки!» *Голос України*. 17 листопада 2017. С. 10–11.

4. Сімахіна Г. О. Оздоровчі харчові продукти – основний об'єкт інновацій. *Modern directions of scientific research development. Proceedings of the 14th International scientific and practical conference*. VoScience Publisher. Chicago, USA. 2022. P. 156–163.

5. Стілман Д., Стілман Й. Покоління Z на роботі / пер. з англ. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.

6. Українець А. І., Сімахіна Г. О., Стеценко Н. О., Науменко Н. В., Кочубей-Литвиненко О. В. Нові продукти для раціонів військово-службовців: монографія. Київ : Видавництво «Сталь», 2017. 292 с.